

by výsledk jeho opakoval, ačkoli první stolice výpověď jeho uznala za nehodnověrnou a slyšel ho osobně, nikoli dožádaným soudcem. Kdyby byl odvolací soud při tomto opačném svém zjištění chtěl setrvati, byl by musil provést doplnění sám, aby svědka B-a (jakož i F-a) mohl osobně slyšeti, avšak když své původní mínění po zrušovacím usnesení změnil a rozhodl se, že přijme zjištění první stolice, jež věřila F-ovi a nevěřila B-ovi, odpadla potřeba, by provedl řízení sám, a mohl je uložit první stolič. Ovšem záviselo to od toho, zdali prvý soud při svých zjištěních setrvá, což nemusil, když mu odvolací soud rozsudek zrušil, avšak první soud setrval a opětoval též původní svá zjištění, takže když je nyní odvolací soud převzal, není v tom již formální vady. Co se týče věcné správnosti zjištění, tu ovšem nejvyšší soud přezkumovati nesmí. Že si stanovisko odvolacího soudu zaujaté v bodě tohoto zjištění v prvním rozsudku odporuje se stanoviskem zaujatým v druhém (nynějším) rozsudku, nevadí, protože prvý rozsudek, byv zrušen, neexistuje již a druhý sám v sobě si neodporuje. To, že žalobce v čase, kdy se stalo ujednání o 200.000 Kč, nebyl ještě v pensi, jest rovněž bez významu a nelze z toho dovozovati, že proto nemohla tato budoucí pense býti oněmi penězi vyrovnána, neboť žalobce, ačkoli byl ještě ve službě, byl již velmi stár (nyní je téměř 80letý, jak dovolání samo udává) a když tedy měl velkostatek, na němž byl zaměstnán, býti prodán a dostat se do třetích rukou, musilo se počítati s tím, že svou službu ztratí, a proto je na snadě, že dle zjištění nižších stolic přijal 200.000 Kč jako náhradu za ztrátu svého postavení, své služby, tedy jako odbytné za budoucí propuštění ze služby, tedy za vše, tudíž nejen za ztrátu aktivity a jejích požitků, nýbrž i za onu budoucí pranepatrnou pensi D-ovskou, ježto po propuštění ze služby na jiné požitky nároku by neměl. Ovšem že se to týkalo jen poměru jeho k nastávajícímu nabyvateli velkostatku, Státnímu pozemkovému úřadu, za který F. prostředně jménem banky M., jež byla plnomocnicí Státního pozemkového úřadu, jednal, nikoli v poměru k D-ovi samému, který v té transakci účastněn nebyl. Tak tedy i kdyby byl Státní pozemkový úřad žalobce převzal, jest tento se svými pensijními nároky vyrovnán onou částkou 200.000 Kč danou a přijatou jako odbytné, z níž úroky ponesou mu mnohonásobně více, než oněch 3.700 Kč, jež činila jeho pense D-ovská, o kterou by se zde jedině jednati mohlo.

Čís. 6613.

Pozemková reforma.

Pachtovní poměr ku zabrané nemovitosti nepomíjí již výpovědi Státního pozemkového úřadu, nýbrž teprve skutečným převzetím nemovitosti Státním pozemkovým úřadem. Vlastník zabraného majetku jest i po oné výpovědi povinen zachovávat pachtovní smlouvu.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1926, Rv I 1338/26.)

Žalovaný měl od žalobce spachtovány nemovitosti až do 31. března 1928. Státní pozemkový úřad dal žalovanému ze spachtovaných zabra-

ných nemovitostí výpověď ku dni 20. srpna 1923. Žalobě, již se domáhal propachtovatel na pachtýři odevzdání spachtovaných nemovitostí, maje za to, že výpovědí Státního pozemkového úřadu pachtýři ze zabraných nemovitostí byl pachtovní poměr zrušen, o b a n i ž š í s o u d y vyhověly, N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Pravda sice, že § 50 a) náhr. zák. stanoví, že pachtýři nepřisluší nárok na náhradu škody ani vůči vlastníku státem převzatých nemovitostí ani vůči státu z důvodu, »že výpovědí pozemkového úřadu rozvázán byl předčasně poměr pachtovní«. Ale neprávem z tohoto doslovu dovozují nižší stolice, že se poměr pachtovní rozvazuje již výpovědí samou, neboť, praví-li to předpis tak, je to jen nepřesný výraz, jenž z nepřesnosti jest usvědčen již výrazem předchozím, jímž předpis předpokládá výslovně pozemky státem převzaté, tak že již z toho plyne, že poměr pachtovní rozvazuje se i dle tohoto předpisu vlastně a správně teprve převzetím se strany Státního pozemkového úřadu. Ale nehledíc k tomu, nechce býti tento předpis vůbec odpovědí na spornou otázku, kdy pachtovní poměr pomíjí, neboť účelem jeho jest stanovit, že pachtýř nemá proti nikomu nároku na náhradu škody z předčasného zrušení pachtovního poměru, ale ne, kdy toto zrušení nastává, kterým úkonem Státního pozemkového úřadu. V té otázce přicházejí v úvahu docela jiné předpisy. Nejprv § 5 zák., jenž stanoví, že zábořem nabývá stát práva, zabraný majetek přejímáti a přidělovati, dále § 13 téhož zák., dle něhož před skutečným převzetím musí býti osobě hospodařící dána výpověď — předpis to, jež provádí právě zákon náhradový v §§ 12 až 25, opakuje v §u 12 totéž, že před skutečným převzetím musí osobě hospodařící dána býti výpověď. Již z toho vyplývá, že pachtovní poměr pomíjí teprve skutečným převzetím nemovitosti, nikoli již výpovědí, neboť výpovědí nemění se ještě docela nic na pachtovní držbě a tudíž ani na jejím důvodu, pachtovním právu, a jeho důvodu, pachtovní smlouvě. Dokud Státní pozemkový úřad nepřikročil k převzetí vypovězené nemovitosti, což trvá podle zkušeností z praxe nabytých někdy třeba tři nebo čtyři léta po právoplatnosti výpovědi a uplynutí výpovědní lhůty, trvá pachtovní poměr nerušeně dále, kdežto, kdyby pravdou bylo, že pomíjí již výpovědí, byl by vlastník (propachtovatel) oprávněn po uplynutí výpovědní lhůty pachtýři pozemek odejmouti, ač možná že Státní pozemkový úřad k jeho převzetí vůbec nikdy nepřikročí, propustiv ho nebo vyloučiv ze záboru z toho neb onoho důvodu, a ač výpověď dána byla jen v zájmu a z práva Státního pozemkového úřadu, by pozemek převzít mohl, nikoli v zájmu a z práva vlastníka, by platná posud pachtovní smlouva byla zrušena. Převzetí může se však státi buď dobrovolným odevzdáním se strany hospodařícího držitele neb exekučním odebráním pozemku držiteli tomu podle §u 20 (3) náhr. zák. a §u 349 ex. ř., jeho soudním vyklizením a odevzdáním Státnímu pozemkovému úřadu. V projednávaném případě nestalo se však ani to ani ono, ana žalovaná je posud v držbě, jakž dokazuje žalobce sám svou žalobou, kte-

rou se domáhá toho, by mu žalovaná sporné pozemky, pokud je v držbě má, jak praví v žalobě, neboli pokud je má v užívání, jak se vyjadřuje v opravě žaloby, což vše má značiti patrně, pokud na nich hospodaří, odevzdala. Skutečně také ani doklady ve sporu předložené nevykazují, že pachtýrce její pachtovní držba byla odňata a na Státní pozemkový úřad převedena. Neboť protokol ze dne 20. října 1923, jenž udává jako předmět projednání o vyloučení sporných parcel, mluví o převzetí držby zbytkového statku V. od dosavadního pachtýře a převzetí vlastnictví od zástupců majitele velkostatku a praví se tam, že pachtýř odevzdává držení nemovitostí v přiloženém seznamu uvedených, a zároveň se zdůrazňuje, že jsou tu i pozemky, jež sice vypovězeny byly, ale předmětem převzetí nejsou. Tento seznam není sice při spisech, takže nelze zjistiti, že v něm sporné pozemky uvedeny nejsou, ale dle obsahu spisů je jisto, že nejsou součástí zbytkového statku, jenž jedině se předával, neboť druhý protokol ze dne 20. října 1923 praví, že parcely čk. 214 a 75 v části asi 3 ha ponechají se vždy v pachtu u zbytkového statku a parcela č. k. 490 že je v drobném pachtu vnuceném, a sliboval vlastník, že parcely ty teprv po vyčerpání ohnivzdorné hlíny odprodá majiteli zbytkového statku a drobným pachtýřům za cenu, kterou platili Státnímu pozemkovému úřadu a konečně výměrem Státního pozemkového úřadu ze dne 17. listopadu 1924, vlastně rozhodnutím ze dne 1. srpna 1923 bylo vysloveno Státním pozemkovým úřadem, že se sporné parcely prozatím přejímati nebudou. Ale konečně lhostejno jest, i kdyby snad sporné parcely byly na krásně bývaly vlastníkem (žalobcem) Státnímu pozemkovému úřadu odevzdány, jen když nebyly odevzdány i pachtýřkou (žalovanou) nebo jí exekučně odebrány, neboť do té doby zůstala i na dále v pachtovním držení a mohl by sice Státní pozemkový úřad kdykoli o odevzdání proti ní zakročiti, nikoli však bývalý vlastník, neboť, odevzdal-li svou vlastnickou držbu již Státnímu pozemkovému úřadu, nastoupil tento na jeho místo a vlastník není vůbec k nároku na odevzdání již oprávněn, nýbrž Státní pozemkový úřad měl by kromě nároku ze své výpovědi nárok proti pachtýřce ještě jako nástupce žalobcův ve vlastnické držbě, zejména tedy z pachtovní smlouvy. Výpověď z hospodaření je ovšem exekučním titulem, jak odvolací soud praví, avšak exekuční titul sám o sobě, dokud nebyl proveden, nemění ničeho na držebních poměrech a výpověď právě nemá ani jiného účelu ani významu, než aby na jejím základě převedla se na Státní pozemkový úřad držba, neboť co se týče nabytí vlastnictví, jest důvodem právoplatné ohlášení zamýšleného převzetí, jež čelí právě proti vlastníku, kdežto výpověď zase čelí právě proti osobě hospodařící, tedy držiteli. Zkrátka žalobce jako propachtující (vlastník) je i na dále vázán pachtovní smlouvou, je-li ještě vlastníkem, jak tvrdí, řka v žalobě, že Státní pozemkový úřad od převzetí sporných parcel upustil; pakli by však již vlastníkem nebyl, nebyl by k žalobě na vydání pozemků vůbec ani oprávněn, protože jiného důvodu pro tento nárok než pachtovní smlouvu neudává, neboť ostatní, co udává, týče se jen domnělého pominutí pachtovní smlouvy. Je-li však žalobce vázán pachtovní smlouvou, musí, když doba pachtovní ještě neuplynula, pachtýrce pachtovní pozemky ponechati, nemaje

důvodu ani podle smlouvy ani podle předpisů občanského práva, by žádal zrušení smlouvy a odevzdání pozemků před časem, neboť pozemková reforma a co se v řízení o ní dle hořejšího vyličení a vůbec obsahu spisů stalo, ho k tomu neopravňuje, naopak právě tak dlouho, jak dlouho mu Státní pozemkový úřad pozemky sporné ponechal, musí zase on je ponechati pachtýřce, dokud pachtovní doba neuplynula a důvod k předčasnému zrušení pachtovního poměru nenastal: učinil-li Státní pozemkový úřad výhodu jemu, že pozemky nepřevzal, přichází výhoda ta automaticky k dobru i jeho pachtýřce. Námitku, že by se nedalo vypočítati pachtovné na sporné pozemky vypadající, vyvrací pachtovní smlouva v § 4, dle něhož propacht dvora stal se za jednotkovou cenu 37 Kč za 1 jitro. Ostatně, i kdyby toho nebylo, musil by se vždy najíti způsob výpočtu, na př. bylo by možno rozvrhnout nájemné podle kat. výnosu. Daně a dávky rovněž nevadí, neboť může je žalovaná ze sporných pozemků i dále nésti a to, co se týče ve smlouvě staveb (náklady stavební, požární pojištění, poplatky kominické) odpadá, když o stavby již nejde. Právním hlediskem shora zaujatým staly se ostatní dovolací důvody bezpředmětnými.

Čís. 6614.

Zrušil-li manžel svémocně manželské společenství, vypudiv manželku ze společné domácnosti, jest povinen poskytovat manželce výživné v plném rozsahu, byť i měla možnost výdělků.

Zákon nezavazuje manželku k naprosté, její důstojnost urážející poslušnosti.

(Rozh. ze dne 22. prosince 1926, Rv I 1357/26.)

Žalobě odděleně žijící manželky proti manželi o placení výživného měsíčních 400 Kč vyhověl procesní soud první stolice potud, že jí přiznal 200 Kč měsíčně. Odvolací soud k odvolání žalobkyně zvýšil výživné na 300 Kč měsíčně, odvolání žalovaného nevyhověl a odvětil k němu v důvodech: Prvý soud zjistiv bezvadně, že žalovaný manželku ze společné domácnosti vypudil, dochází k správnému úsudku, že žalovaný jest podle §u 91 obč. zák. povinen poskytovat žalobkyni výživu a že pouhá výzva manželova, aby se zase vrátila, nemůže ho sprostiti povinnosti vyživovací, zvláště, uváží-li se, že se vypuzení stalo způsobem násilným, a žalovaný při ústním líčení dne 14. ledna 1926 výslovně prohlásil, že žalobkyni k sobě vzíti nechce. Nemůže se proto žalovaný dovolávat toho, že jest povinen poskytovat manželce výživu pouze ve své domácnosti, a že manželka zase jest povinna domácnost mu vésti.

Nevyhověl tedy i odvolací soud dovolání žalovaného.

Důvody:

Prováděje dovolací důvod podle čís. 4 §u 503 c. ř. s., spatřuje dovolatel nesprávné posouzení právní v tom, že odvolací soud neuznal, že